स्थानीय राजपत्र

बुद्धशान्ति गाउँपालिकाद्वारा प्रकाशित

खण्ड: २ भाग : १ ऐन संख्या (४) सभाबाट पारित मिति: २०७५/१०/२९

बुद्धशान्ति गाउँपालिका

गाउँसभाबाट जारी “बुद्धशान्ति गाउँपालिकाको संघ संस्था दर्ता सम्बन्धी ऐन, २०७५”

आज्ञाले,
छविलाल खतिवडा
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

संस्थाहरूको स्थापना तथा दर्ता सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको
'बुद्धशान्ति गाउपालिकाको संघ संस्था दर्ता सम्बन्धी ऐन, २०७५'

गाउँ सभाबाट पारित मितिः- २०७५/१०/२९
प्रमाणीकरण मितिः- २०७५/१०/२९

प्रस्तावना :

यस गाउँ क्षेत्रभित्र सामाजिक, आर्थिक, साहित्यिक, बैज्ञानिक, शैक्षिक, बौदिक, शारीरिक, आर्थिक, व्यवसायिक तथा परोपकारी संस्थाहरूको स्थापना तथा दर्ता गर्ने सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न नेपालको संविधानको भाग २१८ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरि गाउँपालिकाको संस्था दर्ता ऐन २०७५ तर्जुमा गरी लागु गरिएको छ ।

१. संक्षिप्त नामः

१. यस ऐनको नाम बुद्धशान्ति गाउँपालिकाको संघसंस्था दर्ता सम्बन्धि ऐन २०७५ रहेको छ ।
२. यो ऐन तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२. परिभाषाः-

विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस ऐनमाः-

क. "संस्था" भन्नाले सामाजिक, धार्मिक, साहित्यक, सास्कृकित, बैज्ञानिक, शैक्षिक, बौद्धिक, सैद्धान्तिक, शारीरिक, आर्थिक लगायतका परोपकारी कार्यहरूको विकास एंव विस्तार गर्ने उद्देश्यले स्थापना भएको संघ संस्था, क्लब, मण्डल, परिषद अध्ययनकेन्द्र आदि सम्फनुपर्छ र सो शब्दले मैत्री संघ समेतलाई जनाउछ ।
ख. "गाउँपालिका" भन्नाले बुद्धशान्ति गाउँपालिकालाई सम्फनु पर्दछ ।
ग. "अध्यक्ष" भन्नाले बुद्धशान्ति गाउँपालिकाको प्रमुखलाई सम्फनुपर्छ ।
घ. "प्रवन्ध समिति" भन्नाले संस्थाको विद्यान अनुसार गठन भएको प्रवन्ध समिति सम्फनुपर्छ ।
ङ. "तोकिएको" वा "तोकिए बमोजिम" भन्नाले यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियममा तोकिएको वा तोकिए बमोजिम सम्फनु पर्छ ।

३. दर्ता नगरी संस्था खोल्न नहुनेः-

यस ऐन बमोजिम दर्ता नगरी कसैले पनि संस्था स्थापना गर्न हुँदैन ।

४. संस्थाको दर्ताः-

१. संस्था स्थापना गर्न चाहने कुनै सात जना वा सो भन्दा बढी व्यक्तिहरूले संस्था सम्बन्धी देहायको विवरण खुलाई संस्थाको विद्यानको एक प्रति र तोकिएको दस्तुर सहित गाउँ कार्यपालिका समक्ष निवेदन दिनपर्नेछ ।
   क. संस्थाको नामः
   ख. उदेश्यहरूः
   ग. प्रवन्ध समितिका सदस्यहरूको नाम, ठेगाना र पेशाः
   घ. आर्थिक श्रोतः
   ङ. कार्यालयको ठेगानाः
२. उपदफा (१) बमोजिमको निवेदन प्राप्त भएपछि अध्यक्षले आवश्यक जाँचबुफ गरी संस्था दर्ता गर्न उचित ठानेमा संस्था दर्ता गरी दर्ताको प्रमाण-पत्र दिनेछ ।
३. अध्यक्षले कुनै संस्था दर्ता नगर्ने निर्णय गरेमा त्यस्तो सूचना निवेदकलाई दिनुपर्नेछ र निवेदकले सूचना प्राप्त गरेको मितिले पैतिस दिनभित्र त्यस्तो निर्णय उपर नेपाल सरकारले तोकेको अधिकारी समक्ष उजुर गर्न सक्नेछ ।
४. उपदफा (३) बमोजिमको उजूर प्राप्त भएपछि नेपाल सरकारले तोकेको अधिकारीले आवश्यक जाँचबुफ गरी त्यस्तो संस्था दर्ता गर्न मनासिव ठहराएमा सो संस्था दर्ता गर्न अध्यक्षलाई आदेश दिन सक्नेछ र त्यस्तो आदेश अनुसार अध्यक्षले संस्था दर्ता गरिदिनु पर्नेछ ।
५. यस दफा अन्तर्गत दिईने प्रमाणपत्रको ढाँचा, अवधि, नविकरण र नविकरण दस्तुर तोकिएबमोजिम हुनेछ ।

५. संगठित संस्था मानिने:-

१. यस ऐन अन्तर्गत दर्ता भएको प्रत्येक संस्था अविच्छिन्न उत्तराधिकारवाला स्वशासित र संगठित संस्था हुनेछ । सो संस्थाको सबै कामको निमित्त आफ्नो एउटा छुट्टै छाप हुनेछ ।

२. संस्थाले व्यक्ति सरह चल अचल सम्पत्ति प्राप्त गर्न, उपभोग गर्न र बेचबिखन गर्न सक्नेछ ।

३. संस्थाले व्यक्ति सरह आफ्नो नामबाट नालिस उजुर गर्न सक्नेछ र सो उपर पनि सोहि नामबाट नालिस उजुर लाग्नेछ ।

६. संस्थाको सम्पत्ति:-

१. संस्थाको सदस्य वा कर्मचारी लगायत कुनै व्यक्तिले संस्थाको विधान विरूद्ध संस्थाको कुनै सम्पत्ति दुरूपयोग गरेमा, कब्जा गरेमा वा रोक्का राखेमा गाउँकार्यपालिकाले त्यस्तो सम्पत्ति दुरूपयोग गर्ने, कब्जा वा रोक्का राख्नेबाट लिई संस्थालाई फिर्ता बुझाई दिन सक्नेछ ।

२. उपदफा (१) बमोजिमको संस्थाको सम्पत्ति फिता गर्ने गरि गाउँकार्यपालिकाले गरेको कारवाहिमा चित्त नबुझ्ने व्यक्तिले प्रचलित कानूनले तोके बमोजिम पूनरावेदन दिन सक्नेछ ।

३. संस्थाको सदस्य वा कर्मचारी लगायत कुनै व्यक्तिले संस्थाको कुनै सम्पत्ति वा लिखित प्रतिष्ठा बिरूद्ध कुनै अपराध वा विराम गरेमा संस्था, संस्थाको कुनै सदस्य वा प्रमुख विरूद्ध गाउँपालिकाले प्रचलित कानुन बमोजिम मुद्धाको कारबाहि चलाउन सक्नेछ ।

७. अघि दर्ता नभई स्थापना भएका संस्थाले दर्ता गर्ने:-

यो ऐन प्रारम्भ हुन भन्दा अघि तत्काल प्रचलित कानुन बमोजिम दर्ता नभई स्थापना भई रहेका संस्थाले पनि यो ऐन प्रारम्भ भएको मितिले तिन महिना भित्र यो ऐन बमोजिम दर्ता गराउनु पर्ने छ ।

८. संस्थाको उदेश्यहरूमा हेरफेर:

१. संस्थाको उदेश्यहरूमा हेरफेर गर्न आवश्यक देखेमा वा सो संस्थालाई कुनै अर्को संस्था गाभ्न उचित देखेमा सो संस्थाको प्रवन्ध समितिले तत्सम्बन्धी प्रस्ताव तयार गरि सो प्रस्ताव उपर छलफल गर्न संस्थाको विधान बमोजिम साधारण सभा बोलाउनु पर्नेछ ।

२. साधारण सभामा उपस्थित भएका जम्मा सदस्य संख्याको दुई तिहाई सदस्यहरूले प्रस्तावमा समर्थन जनाएमा सो प्रस्ताव साधारण सभाबाट पारित भएको मानिने छ तर सो प्रस्ताव लागु गर्न अध्यक्षको पूर्व स्वीकृत लिनु पर्नेछ ।

९. हिसाबको बिबरण पठाउनु पर्ने/नविकरण गर्नुपर्ने:

प्रबन्ध समितिले सामाजिक परिक्षण गरि आफ्नो संस्थाको हिसाबको विवरण लेखा परिक्षकको प्रतिवेदन सहित प्रत्येक आ.ब. समाप्त भएको ३ महिना भित्रका गाउँपालिकामा पठाउनु पर्नेछ ।

१०. हिसाब जाँच गर्ने:-

१. अध्यक्षले आवस्यक देखेमा संस्थाको हिसाब आफुले नियुक्ति गरेको कुनै अधिकृत वा पदाधिकारीद्वारा जाँच गराउन सक्नेछ ।

२. उफदफा (१) बमोजिम हिसाब जाँच गराए बापत अध्यक्षले हिसाब जाँचबाट देखिन आएको संस्थाको मौज्दात रकमको सयकडा दश प्रतिशतमा नबढाई आफूले निर्धारित गरेको दस्तुर असुल गरि लिन सक्नेछ ।

३. हिंसाब जाँच गर्ने अधिकृतले मागेको विवरण तथा कागजपत्रहरू वा सोधेको प्रश्नको जवाफ दिनु संस्थाको पदाधिकारी, सदस्य र कर्मचारीको कर्तव्य हुनेछ ।

४. हिसाब जाँच गर्ने अधिकृतले अध्यक्षले तोकिको म्याद भित्र हिसाब जाँचको प्रतिवेदन अध्यक्ष समक्ष पेश गर्नुपर्नेछ र सो प्रतिवेदनको आधारमा संस्थाको कुनै सम्पत्ति सो संस्थाको कुनै पदाधिकारी सदस्य वा कर्माचारीले हिनामिना गरेको, नोक्सान गरेको वा दुरूपयोग गरेको छ भन्ने अध्यक्षलाई लागेमा निजले त्यस्तो पदाधिकारी, सदस्य वा कर्माचारीबाट सो हानि नोक्सानी असुल गर्न प्रचलित कानुन बमोजिम कारबाहि चलाउन सक्नेछ । तर प्रचलित कानुनले सजाय समेत हुने अपराध भएकोमा प्रचलित कानुन बमोजिम मुद्धा चलाउन लगाइनेछ ।

११. निर्देशन दिने:-

संघीय वा प्रादेशिक सरकारले संस्थालाई आवश्यक निर्देशन दिन सक्नेछ र त्यस्तो निर्देशनको पालना गर्नु सम्बन्धित संस्थाको कर्तव्य हुनेछ ।

१२. दण्ड सजायः-

१. दफा ३ बमोजिम दर्ता नगराई संस्था स्थापना गरेमा वा दफा ७ बमोजिम दर्ता नगरी संस्था सञ्चालन गरेमा त्यस्ता संस्थाको प्रवन्ध समितिका सदस्यहरूलाई अध्यक्षले जनहि दश हजार रूपैयाँ सम्म जरिवाना गर्न सक्नेछ ।

२. दफा ९ बमोजिम हिसाबको विवरण नपठाएमा प्रवन्ध समितिका सदस्यलाई अध्यक्षले जनहि तिन हजार रूपैयाँ सम्म जरिवाना गर्न सक्नेछ । तर कुनै सदस्यले दफा ९ उल्लघन हुन नदिन सकभर प्रयत्न गरेको थियो भन्ने सन्तोषजनक प्रमाण पेश गर्न सकेमा निजलाई सजाय गरिने छैन ।

३. दफा १० को उफादफा (३) बमोजिम हिसाब जाँच गर्न सम्बन्धित अधिकृत वा पदाधिकारीले मागेको विवरण तथा कागज पत्रहरू वा सोधेको प्रश्नको जवाफ नदिने सम्बन्धित पदाधिकारी, सदस्य वा कर्माचारीलाई अध्यक्षले एक हजार रूपैयाँ सम्म जरिवाना गर्न सक्नेछ ।

४. दफा ८ बमोजिम अध्यक्षको स्वीकृति नलिइए संस्थाको उद्देश्यमा हेरफेर गरेमा वा अर्को संस्थासँग गाभेमा वा संस्थाले आफ्नो उद्देश्यको प्रतिकुल हुनेगरि काम कारबाहि गरेमा वा संघीय वा प्रादेशिक सरकारले दिएको निर्देशन पालना नगरेमा अध्यक्षले त्यस्तो संस्थाको दर्ता निलम्वन वा खारेज गर्न सक्नेछ ।

१३. पुनरावेदनः-

दफा १२ बमोजिम अध्यक्षले गरेको अन्तिम निर्णय उपर ३५ दिन भित्र तोकिएको अदालतमा पुनरावेदन लाग्नेछ ।

१४. संस्थाको विघटनः-

१. संस्थाको विधान बमोजिम कार्य संचालन गर्न नसकी वा अन्य कुनै कारणवस संस्था विघटन भएमा त्यस्तो संस्थाको जाय जेथा गाउँ कार्यपालिकामा सर्नेछ ।

२. उपदफा (१) बमोजिम विघटन भएको संस्थाको दायित्वको हकमा सो संस्थाको जाय जेथाको मुल्याङ्कन गरी सोबाट दायित्व भुक्तानी गरी बाँकी रहने सम्पत्ति गाउँकार्यपालिकामा हस्तान्तरण हुनेछ ।

१५. नियम बनाउने अधिकारः-

यस ऐनको उद्देश्य कार्यन्वयन गर्न गाउँकार्यपालिकाले नियम बनाउन सक्नेछ ।

१६. अधिकार प्रत्यायोजनः-

यो ऐन वा यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियम बमोजिम प्राप्त अधिकारहरूमध्ये सवै वा कुनै अधिकार अध्यक्षले प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलाई प्रत्यायोजन गर्न सक्नेछ ।

१७. अन्य नेपाल ऐन बमोजिम दर्ता वा स्थापना गर्नुपर्नेः-

कुनै संस्थाको दर्ता वा स्थापना गर्ने सम्बन्धमा अर्को नेपाल ऐनमा छुट्टै व्यवस्था भएकोमा यस ऐनमा अन्यन्त्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भएता पनि त्यस्तो संस्था सोहि ऐन बमोजिम दर्ता वा स्थापना गर्नुपर्नेछ ।

१८. खारेजी र बचाउः-

१. संघीय वा प्रदेशिक व्यवस्थापीकाले निर्माण गरेको कानून विपरित भएका दफा सोही अनुसार खारेज वा परिमार्जन हुने छन् ।

२. यस कानूनलाई प्रतिस्थापन हुने गरि अर्को कानून बनेर लागु नभए सम्म यसै कानून अनुसार भए गरेको मानिने छ ।

३. संघ संस्था दर्ता ऐन, २०३४ अनुसार दर्ता भई बुद्धशान्ति गाउँपालिकाको क्षेत्र भित्र कार्यक्षेत्र रहने गरि गठन, संचालन भै रहेका संघ संस्थाहरूले यस बुद्धशान्ति गाउँपालिकामा यसै ऐन बमोजिम अभिलेखिकरण गर्नु पर्नेछ ।